

schooljaar 2009-2010**Syntheserapport VAD-leerlingenbevraging
schooljaar 2009-2010****Fiche alcohol*****Alle leerlingen***

Alcohol is nog steeds het meest gebruikte psychoactieve middel:

- hoogste levensprevalentie,
- hoogste percentage regelmatig gebruik.

72,3% dronk ooit alcohol.

62,4% dronk het jaar voor de bevraging alcohol: 42,0% occasioneel en 20,4% regelmatig.

48,6% dronk de maand voor de bevraging alcohol.

De alcoholische drank die door het grootste aantal leerlingen wordt gedronken, is bier. Het is ook de drank die het meest op regelmatige basis wordt gedronken. 14,4% van alle leerlingen drinkt minstens een keer per week bier. Dit is ongeveer drie maal zo hoog als voor de andere dranken¹.

De meerderheid van de leerlingen (57,3%) dronk geen alcohol in de week voor de bevraging. Tijdens die week dronk 26,5% van de leerlingen in het weekend en 14,2% zowel in de week als in het weekend².

Als leerlingen tijdens de week voor de bevraging alcohol dronken, was dat in de meeste gevallen op woensdag: 15,7% van de leerlingen die de maand voordien alcohol dronken, dronk op de woensdag voor de bevraging. Maar 8 à 10% van die leerlingen drinkt ook op andere weekdays.

Het aantal glazen dat de leerlingen drinken is lager tijdens de week dan in het weekend.

tabel I: Alcoholgebruik, schooljaar '09-'10, VAD-leerlingenbevraging

<i>alcoholgebruik</i>	<i>ooit</i>	<i>laatste jaar</i>	<i>laatste maand</i>	<i>regelmatig</i>
<i>alle leerlingen</i>	72,3%	62,4%	48,6%	20,4%
<i>12-14 jaar</i>	51,3%	35,0%	23,7%	3,3%
<i>15-16 jaar</i>	86,0%	79,0%	65,4%	24,0%
<i>17-18 jaar</i>	90,7%	87,6%	77,7%	44,0%

Leeftijd

Hoe ouder de leerlingen, hoe meer van hen ooit en het jaar en de maand voor de bevraging alcohol hebben gedronken (tabel I).

Ook regelmatig alcohol drinken neemt toe met de leeftijd. 44,0% van de 17-18-jarigen drinkt regelmatig alcohol (tabel I).

¹ Regelmatig gebruik: sterkedranken: 5,4%, wijn: 4,5%, alcopops: 3,9% aperitieven: 2,8%.

² Week: van maandag tot en met donderdag; weekend: van vrijdag tot en met zondag.

schooljaar 2009-2010

39,7% van de ooit-drinkers van 17 jaar en ouder dronk zijn of haar eerste glas alcohol op de leeftijd van 14 of 15 jaar. 33,5% van hen was 12 jaar of jonger bij het eerste glas. Op 12 jaar is er een sterke toename (+16,4%), wat te maken kan hebben met een plechtigecommuniefeest, het lentefeest, de overgang naar het secundair onderwijs,...

Hoe ouder de leerlingen, hoe meer glazen ze hebben gedronken tijdens de week voor de bevraging³.

Hoe ouder de leerlingen, hoe meer van hen in het weekend voor de bevraging dronken en ook hoe meer zowel in de week als in het weekend dronken⁴.

Bij de jongste leerlingen hebben wijn en bier een hogere levensprevalentie dan sterkedrank, alcopops en aperitieven.

Bij de oudere leerlingen staat bier op nummer één, zowel qua prevalentie als qua frequentie van gebruik. Bij deze jongeren staan sterkedrank en wijn op de tweede plaats wat betreft regelmatig gebruik.

Jonger of ouder dan 16 jaar (tabel 3s)

59,8% van de leerlingen die jonger zijn dan 16 heeft ooit alcohol gedronken; van de leerlingen van 16 jaar en ouder is dit 89,4%.

45,9% van de leerlingen jonger dan 16 jaar dronk het jaar voor de bevraging alcohol (laatste maand: 32,8%); van de leerlingen van 16 jaar en ouder was dit 84,8% (laatste maand: 74,5%)

6,6% van de leerlingen jonger dan 16 drinkt regelmatig alcohol; bij de oudere leerlingen is dit 39,1%.

Jongens versus meisjes

Evenveel jongens dan meisjes hebben ooit, het voorbije jaar en de voorbije maand alcohol gedronken.

Er is wel een verschil in de frequentie waarmee ze alcohol drinken: 24,3% van de jongens drinkt regelmatig alcohol tegenover 16,3% van de meisjes.

Jongens beginnen bovendien gemiddeld vroeger met alcohol dan meisjes: 39,5% van de jongens van 17 jaar en ouder heeft zijn eerste glas gedronken op 12 jaar of jonger, tegenover 26,4% van de meisjes van die leeftijd.

Dubbel zoveel jongens als meisjes van 16 jaar en ouder dronken zowel in de week als tijdens het weekend alcohol (29,9% versus 14,8%). Jongens en meisjes die jonger zijn dan 16 jaar verschillen op dit vlak minder⁵.

---

³ Bijvoorbeeld op zaterdag voor de bevraging dronk van de 12-14-jarigen die de maand voordien dronk 4,6% 5 glazen of meer; bij de 15-16-jarigen was dit 17,9% en bij de 17-18-jarigen 34,2%.

⁴ Drinken enkel in het weekend: 12-14 jaar: 10,3%, 15-16 jaar: 36,6%, 17-18 jaar: 42,7%; drinken zowel in de week als in het weekend: 12-14 jaar: 6,0%, 15-16 jaar: 15,8%, 17-18 jaar: 25,1%.

schooljaar 2009-2010

Jongens dronken op woensdag en in het weekend voor de bevraging meer glazen alcohol dan meisjes⁶.

Meer jongens dan meisjes hebben ooit en het jaar voor de bevraging bier gedronken en meer jongens dan meisjes drinken regelmatig bier⁷; voor de andere alcoholische dranken is er geen verschil.

Onderwijsvormen

De levens-, jaar- en maandprevalentie⁸ van alcohol zijn het hoogst in het TSO; in het ASO en het BSO zijn deze gelijk. Het regelmatig gebruik van alcohol ligt echter hoger in het TSO en het BSO dan in het ASO.

Toegesplitst op de verschillende soorten drank blijkt dat de levens- en jaarprevalentie van bier en van aperitieven het hoogst zijn in het TSO, die van sterkedranken en van alcopops liggen hoger in het TSO en het BSO dan in het ASO en die van wijn hoger in het ASO en het TSO dan in het BSO⁹.

Wat betreft het regelmatig drinken van deze dranken zien we een ander patroon. In de drie onderwijsvormen zijn er evenveel leerlingen die regelmatig wijn drinken, maar dit geldt niet voor de andere dranken: het BSO telt in verhouding de meeste leerlingen die regelmatig sterkedranken en alcopops drinken, terwijl in het TSO en het BSO meer leerlingen zijn dan in het ASO die regelmatig bier en aperitieven drinken¹⁰.

Wat betreft de beginleeftijd van alcoholgebruik zijn er in het TSO en het BSO in verhouding iets meer leerlingen van 17 jaar en ouder dan in het ASO die twaalf of jonger waren toen ze voor het eerst alcohol dronken¹¹.

Verder zijn er in het TSO en het BSO in verhouding veel meer leerlingen dan in het ASO die zowel tijdens het weekend als op weekdays alcohol dronken¹² (in de week voor de bevraging).

⁵ <16 jaar: geen enkele dag van de week: jongens: 73,3%, meisjes: 76,9%; enkel in het weekend: jongens: 15,1%, meisjes: 15,7%; enkel tijdens de week: jongens: 1,7%, meisjes: 1,5%; in de week én in het weekend: jongens: 9,8%, meisjes: 6,0%.

⁶ ≥16 jaar: geen enkele dag van de week: jongens: 29,8%, meisjes: 36,5%; enkel in het weekend: jongens: 38,2%, meisjes: 45,8%; enkel tijdens de week: jongens: 2,1%, meisjes: 3,0%; in de week én in het weekend: jongens: 29,9%, meisjes: 14,8%.

⁷ Woensdag: 3,4% van de jongens die de voorbije maand dronken dronk 5 glazen of meer, tegenover 0,7% van de meisjes die deze maand dronken; vrijdag: jongens 19,8% - meisjes 6,7%; zaterdag: jongens 25,4% - meisjes 11,3%.

⁸ Ooit bier: jongens: 64,6% - meisjes: 53,5%; laatste jaar bier: jongens: 52,5% - meisjes: 40,0%; regelmatig bier: jongens: 20,2% - meisjes: 8,5%.

⁹ Ooit alcohol: ASO 84,8%, TSO: 87,6%, BSO: 85,3%; laatste jaar alcohol: ASO 77,9%, TSO: 82,2%, BSO: 77,9%; laatste maand alcohol: ASO 64,8%, TSO: 69,7%, BSO: 63,9%; regelmatig alcohol: ASO: 26,0%; TSO: 31,6%; BSO: 31,9%.

¹⁰ Ooit bier: ASO: 73,7%, TSO: 77,6%, BSO: 69,8%; ooit wijn: ASO: 72,3%, TSO: 72,1%, BSO: 64,1%; ooit sterkedrank: ASO: 60,4%, TSO: 68,7%, BSO: 68,5%; ooit alcopops: ASO: 56,8%, TSO: 66,2%, BSO: 65,0%; ooit aperitieven: ASO: 56,8%, TSO: 60,8%, BSO: 55,8%; laatste jaar bier: ASO: 62,4%, TSO: 65,1%, BSO: 57,2%; laatste jaar wijn: ASO: 54,5%, TSO: 53,3%, BSO: 45,2%; laatste jaar sterkedrank: ASO: 46,0%, TSO: 54,2%, BSO: 55,0%; laatste jaar alcopops: ASO: 39,4%, TSO: 47,8%, BSO: 49,2%; laatste jaar aperitieven: ASO: 36,7%, TSO: 41,6%, BSO: 37,4%.

¹¹ Regelmatig bier: ASO: 18,4%, TSO: 23,5%, BSO: 22,0%; regelmatig wijn: ASO: 6,3%, TSO: 6,4%, BSO: 6,8%; regelmatig sterkedrank: ASO: 4,1%, TSO: 8,7%, BSO: 13,6%; regelmatig alcopops: ASO: 3,2%, TSO: 5,4%, BSO: 10,2%; regelmatig aperitieven: ASO: 2,8%, TSO: 4,5%, BSO: 5,0%.

¹² 12 jaar of jonger bij eerste glas alcohol: ASO: 29,4%, TSO: 36,1%, BSO: 34,2%.

¹³ Alcohol week + weekend: ASO: 13,6%, TSO: 22,7%, BSO: 22,4%.

schooljaar 2009-2010

Bovendien is er een verschil tussen de onderwijsvormen in het aantal glazen alcohol dat de leerlingen in het weekend voor de bevraging dronken. Zo dronk op vrijdag 13,1% van de leerlingen in het ASO minstens 5 glazen, tegenover 18,9% in het TSO en 18,8% in het BSO. Op zaterdag dronk respectievelijk 17,0%, 23,3% en 32,1% van de leerlingen in het ASO, TSO en BSO minstens 5 glazen. Op zondag vonden we een gelijkaardig, maar minder groot, verschil: respectievelijk 1,9%, 5,9% en 8,8%.

Evolutie sinds schooljaar 2000-2001¹³ (figuur 1)

Alle leerlingen

De levensprevalentie van alcohol ligt duidelijk lager in het laatst bevroegde schooljaar dan in het eerste: in schooljaar '00-'01 bedroeg deze 87,1% tegenover 72,3% in '09-'10. Over de hele periode zien we geen echte lineaire daling. De eerste jaren van de bevraging, tot schooljaar '03-'04, bleef de levensprevalentie stabiel (tussen 86 en 89%), om vervolgens jaarlijks af te nemen tot 72,3%.

Voor alle alcoholische dranken¹⁴ geldt dat het ooit-gebruik in '09-'10 heel wat lager lag dan in '00-'01¹⁵. Er is wel een verschil in het moment waarop de daling begon. Het ooit-gebruik van alcopops daalde over de hele periode, voor bier zette de daling zich in vanaf schooljaar '03-'04 en voor wijn en aperitieven pas vanaf schooljaar '05-'06.

Ook de jaarprevalentie van alcohol nam in deze periode af, van 73,5% in schooljaar '00-'01 tot 62,4% in schooljaar '09-'10, net zoals de levensprevalentie zette deze daling zich pas in vanaf schooljaar '03-'04.

Hetzelfde geldt voor de jaarprevalenties van de verschillende dranken¹⁶. Voor alcopops zette de daling in vanaf schooljaar '04-'05, voor de andere dranken was dit later, namelijk schooljaar '05-'06. Alcopops was de enige alcoholische drank waarvan de jaarprevalentie over de hele periode daalde. De daling van de jaarprevalentie van wijn zette zich in vanaf schooljaar '04-'05, die van aperitieven vanaf '05-'06 en die van bier zelfs pas vanaf '07-'08.

Voor het regelmatig gebruik van alcopops nam af, van 11,4% in '01-'02 tot 3,9% in '09-'10. Voor bier zien we pas een echte afname in regelmatig gebruik vanaf '05-'06, van 19,6% tot 14,4%; voordien schommelde deze waarde tussen 21 en 23%. Regelmatig gebruik van wijn en van aperitieven, dat zich niet zoveel voordoet, daalde minimaal de afgelopen jaren.

De jaarprevalentie van sterkedrank was in '07-'08 hoger dan in '08-'09 en '09-'10. De levensprevalentie en het regelmatig gebruik verschilden tijdens deze drie schooljaren minder¹⁷.

¹³ De leerlingenbevraging loopt al sinds januari 1999, met een onderbreking tijdens het schooljaar 2006-2007. Dit wil zeggen dat we gegevens hebben van tien schooljaren. Omdat we de eerste twee schooljaren met een ietwat andere vragenlijst en een andere verwerkingsmethode werkten, kunnen we de gegevens van de schooljaren pas vanaf schooljaar 2000-2001 met elkaar vergelijken.

¹⁴ Bier, wijn, alcopops en aperitieven kunnen we vergelijken voor de hele periode ('00-'01 tot '09-'10). Vanwege een verschillende vraagstelling is de vergelijkingsperiode voor sterkedranken beperkt vanaf '07-'08.

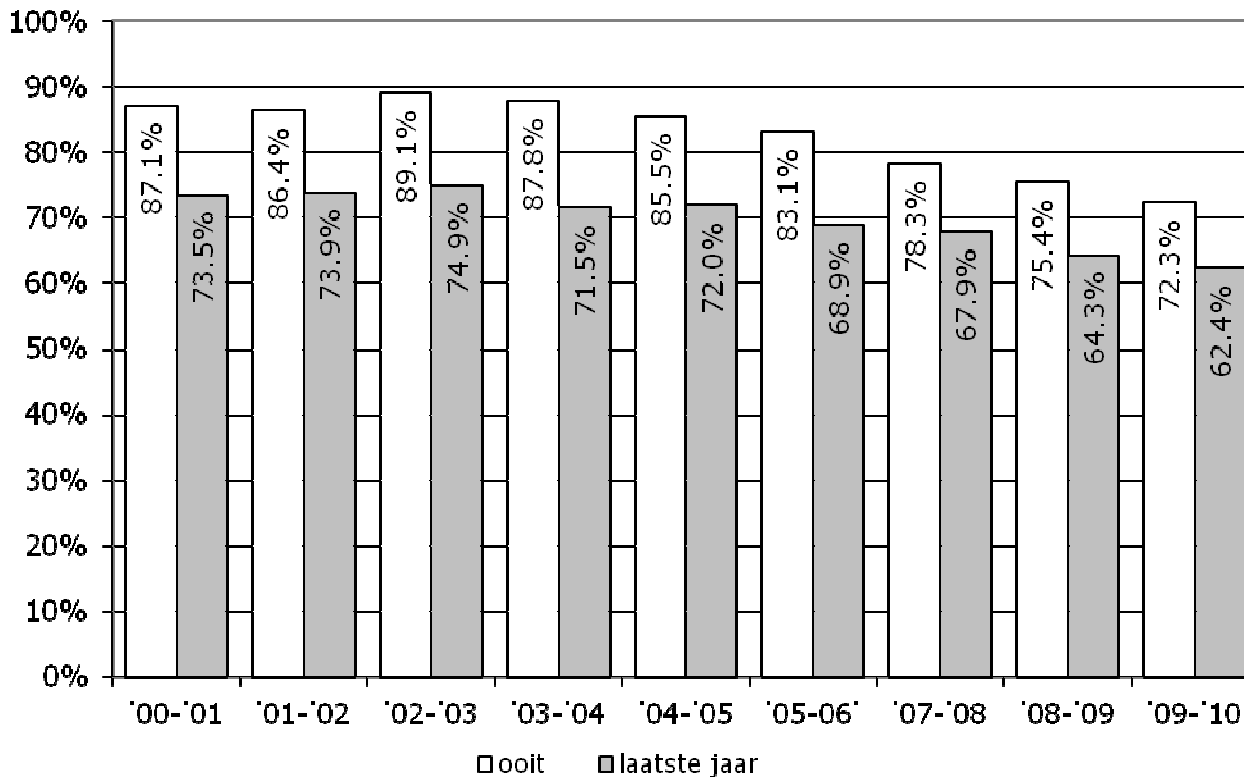
¹⁵ Bier: van 74,2% tot 59,1%; wijn: van 71,4% tot 56,9%; alcopops: van 71,2% tot 47,5% en aperitieven: van 58,4% tot 45,4%.

¹⁶ Bier: van 56,5% tot 46,3%; wijn: van 48,4% tot 39,3%; alcopops: van 57,3% tot 33,1% en aperitieven: van 40,3% tot 28,8%.

¹⁷ Sterkedrank laatste jaar: '07-'08: 38,6%, '08-'09: 35,2%, '09-'10: 36,6%.

schooljaar 2009-2010

figuur 1: Evolutie sinds 2000 in levens- en jaarprevalentie van alcohol, VAD-leerlingenbevraging

Leeftijd

De dalende trend in levensprevalentie van alcohol deed zich voor tot en met de leeftijd van 14 jaar, maar bij de oudere leerlingen bleef de levensprevalentie op hetzelfde niveau over de jaren heen. De jaarprevalentie van alcohol nam ook nog af bij de 15-16-jarigen, weliswaar in mindere mate.

Voor alle leeftijden geldt dat van de afzonderlijke dranken het gebruik van alcopops het sterkst daalde, zowel wat betreft levens- en jaarprevalentie als van regelmatig gebruik.

Bij de 12-14-jarigen nam het ooit- en laatstejaarsgebruik van alcopops en van bier sterk af, dat van aperitieven daalde bij deze leerlingen minder sterk en pas vanaf '03-'04 en dat van wijn vanaf '05-'06. De afname van de levens- en jaarprevalentie van al deze dranken was minder sterk bij leerlingen die ouder zijn.

Het regelmatig gebruik van alcoholische dranken ligt laag bij de jongste leerlingen (12-14 jaar), zodat we moeilijk van trends kunnen spreken. Bij de leerlingen van 15-16 jaar nam het regelmatig bier drinken vanaf '04-'05 af; regelmatig drinken van wijn en van aperitieven daalde licht bij deze leerlingen over de hele periode van bevraging. Regelmatig gebruik van de diverse dranken vertoont een grilliger verloop onder de oudste leerlingen. Regelmatig bier drinken kende een daling bij de 17-18-jarigen vanaf '04-'05.

De laatste drie schooljaren bleven zowel de levens- en de jaarprevalentie als het regelmatig gebruik van sterkedrank stabiel in de drie leeftijdsgroepen.

schooljaar 2009-2010

Jongens versus meisjes

De evolutie van alcoholgebruik in het algemeen en van de verschillende dranken in het bijzonder verschilde niet tussen jongens en meisjes (tabel 24b, 25b, 26b, 27b en 29b).

Onderwijsvormen

De levensprevalentie van alcohol lag in '09-'10 in het ASO en het TSO lager dan in '00-'01. In het BSO deed zich een andere evolutie voor, waarbij de levensprevalentie tussen de eerste drie schooljaren steeg en vanaf '04-'05 daalde en de laatste jaren stabiel is¹⁸.

In het ASO lag de jaarprevalentie van alcohol in '09-'10 10% lager dan in '00-'01. In het TSO bedroeg dit verschil ongeveer 7%, maar in het BSO verschilden deze waarden niet.

Het meest opvallende verschil wat betreft de afzonderlijke dranken, is het gegeven dat de levens- en jaarprevalentie van alcopops de voorbije tien jaar in het ASO sterker daalde dan in het TSO en het BSO.

In het TSO bleef het gebruik van sterkedrank sinds '07-'08 op eenzelfde niveau. In het ASO en in het BSO lagen de levens- en de jaarprevalentie het laagst in '08-'09 en het hoogst in '07-'08.

---

¹⁸ Ooit alcohol: ASO: van 95,1% in '00-'01 tot 84,8% in '09-'10, TSO: van 97,2% in '00-'01 tot 87,6% in '09-'10, BSO: '00-'01: 86,9%, '02-'03: 94,3%, '04-'05: 88,4%, '09-'10: 85,3%.